

VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

v oboru

DOROSTOVÉ LÉKAŘSTVÍ

1. Cíl specializačního vzdělávání

Cílem specializačního vzdělávání v multidisciplinárním oboru dorostové lékařství je získání jednak široké klinické erudice v medicíně tohoto období, všestranných znalostí fyziologie i patologie dospívání a onemocnění a poruch, typických pro tento věk. Dále získání znalostí z oblasti pracovního lékařství potřebných pro posudkovou práci při volbě povolání a pro sledování mládeže během přípravy na ně v pracovně lékařské péči o dorost.

2. Minimální požadavky na specializační vzdělávání

Podmínkou pro přijetí do specializačního vzdělávání v oboru dorostové lékařství je získání odborné způsobilosti k výkonu povolání lékaře ukončením nejméně šestiletého prezenčního studia, které obsahuje teoretickou a praktickou výuku v akreditovaném magisterském studijním programu všeobecné lékařství na lékařské fakultě.

Specializační vzdělávání se uskutečňuje při výkonu lékařského povolání formou celodenní průpravy v rozsahu odpovídajícím stanovené týdenní pracovní době podle § 83 a zákoníku práce.

Podmínkou pro zařazení do oboru dorostové lékařství je absolvování vzdělávacího programu v oboru dětské lékařství, tzn. společného pediatrického základu - *36 měsíců* a vlastního specializovaného výcviku v oboru dětské lékařství – *24 měsíců* a dalších minimálně *12 měsíců* praxe v oboru dorostové lékařství. Celková délka specializačního vzdělávání v oboru dorostové lékařství trvá minimálně 6 let.

a) absolvování vzdělávacího programu v oboru dětské lékařství – minimálně 60 měsíců

b) specializovaný výcvik v oboru dorostové lékařství – minimálně 12 měsíců

8 měsíců povinné praxe, z toho

6 měsíců lůžkové akreditované pracoviště dorostového lékařství,

2 měsíce pod vedením školitele v ambulanci odborného dorostového lékaře,

c) 4 měsíce povinné doplňkové praxe

1 měsíc pracovní lékařství,

1 měsíc venerologie,

1 měsíc kontaktní protidrogové centrum pro mládež,

1 měsíc oddělení (ambulantní nebo lůžkové) dětské a dorostové psychiatrie,

d) doporučená doplňková praxe

1 měsíc dětská gynekologie,

1 měsíc okresní správa sociálního zabezpečení (problematika posuzování pracovních neschopností, invalidity),

e) účast na vzdělávacích aktivitách

- povinná specializační stáž před atestací - 2x 1 měsíc,
- doporučené odborné akce IPVZ a ČSDL aj.

3. Rozsah požadovaných teoretických znalostí a praktických dovedností

Vlastní obor

- Zevrubně znát fyziologii dospívání a časně dospělosti (děje biologické i psychosociální) a jejich poruchy a odchylky; u typických onemocnění dorostového věku (poruchy příjmu potravy, juvenilní hyperbilirubinemie, juvenilní hypertenze, sideropenie aj.), podrobně znát kromě diagnostiky a terapie také problematiku hraničních nálezů a stavů, prognózy funkčních důsledků, posudkové aspekty.
- U onemocnění vyskytujících se v průběhu celého života znát jejich specifity u dospívajících (pohlavní nemoci, pánevní zánětlivá nemoc, chronický únavový syndrom, deprese, suicidální problematika atd.).
- Znat zevrubně problematiku reprodukčního zdraví v dospívání, kontracepce v tomto věku, adolescentní sexuality, výchovy k partnerství a rodičovství, a to v celé biopsychosociální šíři, dále problematiku rizikového chování dorostu (abusus návykových látek, sociální maladaptace, poruchy chování, agrese atd.), ochranné a rizikové faktory, následky zdravotní i sociální, zásady prevence.
- Ovládat problematiku výživy v dospívání, restriktivních diet, alternativních způsobů výživy, nejčastějších karencí v tomto věku a jejich léčby.
- Znalost právních předpisů vztahujících se ke zdraví dorostu.

Praktické dovednosti:

Prokázat jednání a komunikaci s dospívajícím podle zásad jednání s pacientem v tomto věku, umět vysvětlit problematiku dospívání jeho rodičům a pedagogům, provést vyšetření a posouzení adolescentního pacienta v celé jeho biopsychosociální šíři (aspekty somatické, vývojové, psychosociální, prognostické, posudkové) a nutná opatření zajistit v celé této šíři. Vyšetření vegetativní rovnováhy u dospívajícího. Vysvětlit dospívajícímu vhodnost a postup při samovyšetřování prsů u dívek, varlat u hochů při screeningu malignit. Při poradenství mladistvým v otázkách životního stylu aplikovat zásady správného postupu i obsahu. V konkrétním případě analyzovat rizikové i ochranné faktory rizikového chování a výsledku využít v dalším praktickém postupu. Spolupracovat na vytváření mediální gramotnosti mládeže.

Prokázat schopnost specifické posudkové činnosti pro volbu povolání i pro konkrétní zařazení do přípravy na povolání v konkrétním pracovním prostředí, vyjádřit se nejen k tomu, co dotyčný vykonávat nesmí, ale též k tomu, co je pro něho z reálných možností optimální.

Prokázat schopnost prosadit optimální odborné stanovisko v praxi a dopomoci zdravotně postiženému mladistvému je realizovat.

Ostatní obory

Ortopedie: znalost problematiky vrozených vad kyčelního kloubu, skolióz, M.Scheuermann, coxa vara adolescentium. Prakticky: umět posoudit vývoj skoliózy, rtg známky M. Scheuermann, rtg anomálie kyčelního kloubu.

Psychiatrie: poruchy chování v dospívání, specifity ADHD a tikové nemoci v dospívání, problematika suicidií u dorostu.

Gynekologie: specifity časných těhotenství, specifická hlediska hormonální kontracepce v dospívání, juvenilní metrorrhagie, abnormality menstruačního cyklu, specifity pánevní zánětlivé nemoci u dívek.

Venerologie: znát klasické i nejčastější neklasické pohlavní nemoci, HIV/AIDS – jejich projevy, diagnostika a léčba. Prakticky: interpretovat laboratorní výsledky a jejich význam pro diagnózu.

Pracovní lékařství: znát základní fakta z toxikologie, důsledky profesní expozice pro organismus, rizikové faktory různých pracovních oborů, základy profesiografie.

Další obory (pediatrie, vnitřní lékařství aj.): specifické rysy a aspekty v dospívání u řady dalších chorob (chronický únavový syndrom, poruchy imunity, spontánní pneumotorax, nespecifické záněty střevní, infekce *Helicobacter pylori*, genetické poradenství, vliv intenzivní tělesné zátěže v dospívání aj.).

Poskytování zdravotní péče s využitím zdrojů ionizujícího záření vyžaduje absolvování certifikovaného kurzu radiační ochrany

4. Hodnocení specializačního vzdělávání

a) průběžné hodnocení školitelem – záznam o prováděných činnostech v průkazu odbornosti a logbooku v šestiměsíčních intervalech.

b) předpoklad přístupu k atestační zkoušce

- absolvování povinných školicích akcí a povinné praxe v určené délce,
- úspěšné absolvování písemného testu v závěru specializační stáže,
- předložení seznamu výkonů (logbook),
- vypracování písemné práce – kasuistiky,

c) vlastní atestační zkouška

- teoretická část – 2 odborné otázky, 3. otázka je nahrazena obhajobou písemné práce,
- praktická část – diagnostický a posudkový rozbor pacienta.

5. Charakteristika činností, pro které absolvent specializačního vzdělávání získal způsobilost

Specializace v oboru dorostové lékařství opravňuje k samostatné ambulantní činnosti odborného dorostového lékaře, vyšetřovat a léčit onemocnění a poruchy typické pro tento věk, především u případů svízelných diagnosticky, terapeuticky a z hlediska psychosociální problematiky; ke konziliární činnosti ve výše zmíněných případech a v otázkách posudkových; k posuzování zdravotní způsobilosti při volbě povolání u dispenzarizovaných pacientů a do rizikových oborů a při změnách zdravotního stavu během přípravy na povolání; k vykonávání primární pracovně lékařské péče u dorostu při praktickém výcviku nebo k činnosti v sekundární pracovně lékařské péči (v centrech pracovně lékařské péče) ve spolupráci s pracovním lékařstvím. Na velkých lůžkových odděleních pro děti a dorost může vykonávat činnost ordináře pro dorost.

Multidisciplinární erudice umožňuje odbornému dorostovému lékaři být v dotyčném regionu jedním z garantů zdravotní politiky státu v oblasti zdraví mládeže, kvalifikovaně sledovat otázky rizikového chování a negativních jevů a navrhnout možná opatření; zajišťovat v těchto otázkách odbornou i organizační návaznost s příslušnými obory hygieny i dalšími.